

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

๑. ภูมิหลัง

๑.๑ เป็นข้อริเริ่มของไทย ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๖ โดยเป็นเวทีที่ไทยชูบทบาทในการเป็นประเทศผู้ให้ประเทศเดียว ประกอบด้วยประเทศสมาชิก ๕ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย ทั้งนี้ เป็นเวทีหารือเฉพาะของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งเป็นสมาชิกอาเซียน

๑.๒ มีการประชุมผู้นำแล้ว ๗ ครั้ง ได้แก่ ปี ๒๕๔๖ ณ เมืองพุกาม/ ปี ๒๕๔๘ ณ กรุงเทพฯ/ ปี ๒๕๕๑ ณ กรุงฮานอย/ ปี ๒๕๕๓ ณ กรุงพนมเปญ/ ปี ๒๕๕๖ ณ เวียงจันทน์ /ปี ๒๕๕๘ ณ กรุงเนปยีดอ และปี ๒๕๕๙ ณ กรุงฮานอย

๒. บทบาทของไทยภายใต้กรอบ ACMECS

ไทยมีบทบาทนำในฐานะประเทศผู้ให้ โดยผ่านกลไก ๒ หน่วยงาน คือ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ NEDA และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านวิชาการ มุ่งเน้นการนำความเจริญไปสู่แนวชายแดน เพื่อปูทางไปสู่การค้าการลงทุนตามแนวชายแดน ซึ่งจะช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำ/ ช่องว่างการพัฒนา

๒. การเป็นประธาน ACMECS ของไทย วาระปี ๒๕๖๑

๒.๑ ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๘ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ ภายใต้หัวข้อ “Towards an Integrated and Connected Mekong Community” หรือ “การก้าวสู่ประชาคมแม่โขงที่เชื่อมโยงกัน” โดยเอกสารผลลัพธ์การประชุมผู้นำ ประกอบด้วย (๑) แผนแม่บท ACMECS (ค.ศ. ๒๐๑๙ – ๒๐๒๓) (ACMECS Master Plan ๒๐๑๙ – ๒๐๒๓) และ (๒) ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration)

๒.๒ ในโอกาสที่ไทยเป็นประธาน ACMECS (ตุลาคม ๒๕๕๙ – มิถุนายน ๒๕๖๑) ไทยมีเป้าหมายในการผลักดันการปฏิรูป (reform) ACMECS โดยเสนอให้จัดทำแผนแม่บท ACMECS ระยะ ๕ ปี (ค.ศ. ๒๐๑๙ – ๒๐๒๓) เพื่อเพิ่มพลวัต (dynamism) และประสิทธิภาพการทำงานของ ACMECS และร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือที่สำคัญต่อประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกับความท้าทายของโลกในปัจจุบัน และจัดการกับความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนที่มีอยู่หลายกรอบได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรักษาพลวัตการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและครอบคลุมในอนุภูมิภาคและตอบสนองผลประโยชน์ รวมทั้งความต้องการในการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ อนุภูมิภาคพร้อมกันอย่างมีเอกภาพยิ่งขึ้น

๒.๓ ที่ผ่านมา กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาสาระสำคัญของร่างแผนแม่บท ACMECS ไปแล้ว ๒ ครั้ง เมื่อเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน ๒๕๖๐ และได้จัดการประชุมคณะทำงานยกร่างแผนแม่บท ACMECS ร่วมกับประเทศสมาชิก ไปแล้ว ๓ ครั้ง เมื่อเดือนกันยายน และพฤศจิกายน ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๘ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

๒.๔ แผนแม่บท ACMECS ค.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓ ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก/ เป้าประสงค์ หรือ 3s ได้แก่

(๑) การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค (Seamless Connectivity) โดยเน้นการเติมเต็มโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางคมนาคมทางกายภาพ (hardware) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และความเชื่อมโยงทางพลังงานที่ยังขาดหายในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (๒) การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงทางด้านระบบและกฎระเบียบ (software) และการระดมทุนเพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของแผนแม่บทฯ ซึ่งรวมถึงนวัตกรรมทางการระดมทุน ได้แก่ กองทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ACMECS (ACMECS Infrastructure Fund and Trust) และ (๓) การพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืนและมีนวัตกรรม (Smart and Sustainable ACMECS) ในสาขาที่ประเทศสมาชิกมีศักยภาพและให้ความสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาที่

คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม อนึ่ง แผนแม่บทฯ จะมีเอกสารภาคผนวก (Annex) ซึ่งจะประกอบด้วยแผนปฏิบัติการ (Action Plans) ที่ประเทศสมาชิกสามารถปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขต่อไป (living document) โดยมี “คณะกรรมการประสานงาน” (Coordinating Committees) กำกับดูแลการดำเนินโครงการสาขาความร่วมมือต่าง ๆ ในแต่ละสาขา

๒.๕ ในระยะแรก แผนแม่บทฯ จะมุ่งเน้นโครงการส่งเสริมความเชื่อมโยงตามระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor-EWEC) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor-SEC) ทั้งโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง ดิจิทัล และพลังงาน (hardware connectivity) โครงการเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ การค้า การลงทุน (software connectivity) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายของ ACMECS มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สะท้อนศักยภาพในการเป็นสะพานเชื่อมมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก และไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมืออื่น ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของ ACMECS ในอนาคตมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ จะยังผลประโยชน์แก่ไทย โดยสนับสนุนนโยบายระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) New S-Curve และ Thailand 4.0 ของไทยด้วย

๒.๖ **ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration)** เป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ของประเทศสมาชิกที่จะใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้ง ๕ ประเทศสมาชิก อาทิ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของ CLMVT ซึ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอาเซียนและของโลกเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๖ – ๘ การเมืองที่มีเสถียรภาพ และความปรองดองทางสังคม สังคมที่มีความอดทนอดกลั้น (tolerance) ความสามัคคี และความสงบ ภูมิศาสตร์ที่ตั้งของอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงในการเป็นศูนย์กลางทางภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Geopolitical Centre of Asia Pacific) ซึ่งเชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดียกับแปซิฟิก การมีความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรม และความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันแบบ win-win ในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยมีแผนแม่บท ACMECS ซึ่งจะเป็แผนแม่บทฉบับแรกของอนุภูมิภาค เป็นแนวทาง (roadmap) ในการเสริมสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค ความเชื่อมโยงด้านระบบและกฎระเบียบ (software) และการพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืนและมีนวัตกรรม เพื่อให้อนุภูมิภาค CLMVT เป็น “ศูนย์กลางแห่งการเจริญเติบโต” (nucleus of growth) ที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการบูรณาการของอาเซียนในภาพรวม

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
พฤษภาคม ๒๕๖๑